

การมีส่วนร่วมของสามเณรในการดูแลรยาระหว่างตั้งครรภ์ และคลอด

นางสาว ประภัสสร อินทรศักดิ์สิทธิ์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษามหาบัณฑิต

สาขาประชากรศาสตร์ ภาควิชาศึกษามหาบัณฑิตและมนุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974 - 638 - 634 - 4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

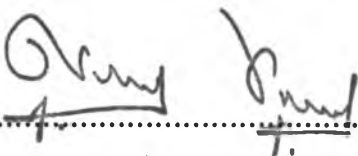
**HUSBANDS' PARTICIPATION IN MATERNAL CARE
DURING PREGNANCY AND DELIVERY**

Miss Prapatsorn Intarasaksith

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Demography
Department of Sociology and Anthropology
Graduate School
Chulalongkorn University
Academic Year 1997
ISBN 974 – 638 – 634 - 4**

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การมีส่วนร่วมของสามีในการดูแลรยาระหว่างตั้งครรภ์และคลอด
โดย น.ส. ประภัสสร อินทรศักดิ์สิทธิ์
ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ นพวรรณ จงวัฒนา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ออนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต

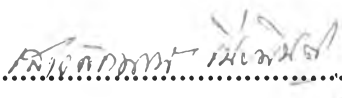

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. งามพิศ สัตย์สงวน)

.....ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ นพวรรณ จงวัฒนา)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. เกื้อ วงศ์บุญสิน)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เสาวลักษณ์ เปี่ยมปิติ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ประภัสสร อินทรศักดิ์สิทธิ์ : การมีส่วนร่วมของสามีในการดูแลครรภ์และคลอด (HUSBANDS' PARTICIPATION IN MATERNAL CARE DURING PREGNANCY AND DELIVERY) อ.ที่ปรึกษา : รศ. นพวรรณ จงวัฒนา, 124 หน้า.
ISBN 974-638-634-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสามีในการดูแลครรภ์และคลอด โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากสตรีที่คลอดบุตรที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลราชวิถี จำนวน 502 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสามีในการดูแลครรภ์และคลอด ที่มีนัยสำคัญทางสถิติและเป็นไปตามสมมุติฐานด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ได้แก่ ลำดับที่ของการตั้งครรภ์, อาชีพสามี, อาชีพภรรยา, รายได้สามี, รายได้ภรรยา, ระดับการศึกษาสามี, ระดับการศึกษาภรรยา, ความพร้อมในการมีบุตร (ของคู่สมรส) และการแสดงความคาดหวังของภรรยาต่อบทบาทของสามีในระหว่างตั้งครรภ์

ส่วนผลการวิเคราะห์จำแนกพบ พบว่า ปัจจัยที่ยังคงมีผลต่อการมีส่วนร่วมของสามีในการดูแลครรภ์และคลอด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ลำดับที่ของการตั้งครรภ์, รายได้สามี, ระดับการศึกษาสามี, ความพร้อมในการมีบุตร (ของคู่สมรส) และการแสดงความคาดหวังของภรรยาต่อบทบาทของสามีในระหว่างตั้งครรภ์

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า สตรีที่ตั้งครรภ์ครั้งแรกที่มีสามีเป็นผู้มีการศึกษาและรายได้อยู่ในระดับสูง รวมทั้งเป็นคู่สมรสที่มีความพร้อมในการมีบุตรอยู่ในระดับสูง และแสดงความคาดหวังต่อบทบาทของสามีในระหว่างตั้งครรภ์ในระดับสูง เป็นสตรีที่สามีมีส่วนร่วมในการดูแลครรภ์และคลอด สูงกว่ากลุ่มอื่น

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชา ประชากรศาสตร์
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิสิต ประภัสสร อินทรศักดิ์สิทธิ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

#C730419 : MAJOR DEMOGRAPHY

KEY WORD: HUSBAND / PARTICIPATION/ MATERNAL CARE/ PREGNANCY/ DELIVERY

PRAPATSORN INTARASAKSITH : HUSBANDS' PARTICIPATION IN MATERNAL CARE DURING PREGNANCY AND DELIVERY. THESIS ADVISOR :

ASSO.PROF. NOPPAVAN CHONGVATTANA. 124 pp. ISBN 974-638-634-4

The purpose of this study was to examine factors affecting on husbands' participation in maternal care during pregnancy and delivery. The samples of 502 postpartum women were drawn purposively from ones who admitted the Rajavithi Hospital. These women were interviewed through the questionnaire.

The result obtained from one-way analysis of variance of analyzing this study indicated that several variables of stated hypothesis have a statically significant are gravidarum, occupation of husband, occupation of wife, income of husband, income of wife, education of husband, education of wife, readiness of a couple in having a baby and expectation of wife toward the role of husband during pregnancy.

When using the multiple classification analysis(MCA) to examine the independent variables affecting on husbands' participation in maternal care during pregnancy and delivery. The result shows that only, gravidarum, income of husband, education of husband, readiness of a couple in having a baby and expectation of wife toward the role of husband during pregnancy still have significant direct effect.

The study can be concluded that women who pregnant for the first time, with husbands of high income and high level of education as well as high readiness of a couple in having a baby and high expectation of wife toward the role of husband during pregnancy, husbands will have high rate of maternal care in participating during pregnancy and delivery.

ภาควิชา..... สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.....

สาขาวิชา..... ประชากรศาสตร์.....

ปีการศึกษา..... 2540.....

ลายมือชื่อนิติ..... ประภัสร์ อันทรรณวงศ์.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ นพวรรณ จงวัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลานับตั้งแต่เริ่มดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ในการชี้แนะให้คำแนะนำให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือและตรวจแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ตลอดมาจนเสร็จสมบูรณ์ ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. งามพิศ สัตย์สงวน ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร. เกื้อ วงศ์บุญสิน รองศาสตราจารย์ เสาวลักษณ์ เปี่ยมปิติ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ กราบขอบพระคุณคณาจารย์สถาบันประชากรศาสตร์ และภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาทุกท่านที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ และข้อคิดต่าง ๆ จนกระทั่งสำเร็จการศึกษา และขอขอบพระคุณ คุณ ศิริวรรณ ศิริบุญ นักวิจัยประจำสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้คำแนะนำด้านสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ คุณชัยวิทย์ วรสุด ที่ช่วยเหลือแนะนำ และอำนวยความสะดวกในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่านที่ช่วยเหลือในการค้นคว้าเอกสารงานวิจัยสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งพี่ ๆ น้อง ๆ นิสิตประชากรศาสตร์ที่ได้ให้กำลังใจ มาตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ นายแพทย์ ทนงสรรค์ สุทธธรรม รองอธิบดีกรมการแพทย์ (อดีต ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลราชวิถี) ,รองผู้อำนวยการด้านการพยาบาล หัวหน้าพยาบาลตึกพิเศษ สามัญสูติกรรม ,นายแพทย์ ยุทธนา แสงสุดา หัวหน้างานเวชศาสตร์นิวเคลียร์ ที่ให้ความสะดวกและให้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ ขอขอบคุณพยาบาลและเจ้าหน้าที่ทุกท่านของตึกพิเศษ สามัญสูติกรรม รวมทั้งเจ้าหน้าที่ตึกรังสีวิทยา เจ้าหน้าที่งานเวชศาสตร์นิวเคลียร์ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล และจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้

และท้ายสุดนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่น้อง คุณนฤมล สงเคราะห์และครอบครัว คุณจิรายุ สมบูรณ์ผล พี่ ๆ เพื่อนที่ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือทั้งกำลังกาย กำลังใจที่ดีเสมอมาจนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ประกาศสร อินทรศักดิ์สิทธิ์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญแผนภาพ.....	ญ

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	6
แนวคิด ทฤษฎี.....	7
1. ทฤษฎีบทบาท.....	7
2. บทบาทของสามีในขณะภรรยาตั้งครรภ์.....	10
3. บทบาทของสามีในระยะก่อนคลอด 2-3 สัปดาห์ จนถึงการคลอดของทารก.....	15
4. มโนทัศน์ของแรงสนับสนุนทางสังคม.....	16
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	32
สมมุติฐาน.....	33
ขอบเขตของการวิจัย.....	34
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	34

บทที่ 2 ระเบียบวิธีวิจัยและลักษณะทั่วไปของข้อมูล.....35

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
ปัญหาในการวิจัย.....	36
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	36
ดัชนีหรือมาตรวัดตัวแปร 4 ตัวแปร.....	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
นิยามตัวแปร.....	40
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
ลักษณะทั่วไปของข้อมูล.....	46
6 บทที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยของประชากร เศรษฐกิจ สังคมและปัจจัยอื่น ๆ เกี่ยวกับชีวิตสมรส วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว.....	55
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการมี ส่วนร่วมของสามีในการดูแลรยาระหว่างตั้งครรภ์และคลอด โดยวิธีวิเคราะห์จำแนกพหุ.....	69
๗ บทที่ 4 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	84
สรุปผลการศึกษา.....	84
ข้อเสนอแนะ.....	90
รายการอ้างอิง.....	94
ภาคผนวก.....	100
ภาคผนวก ก.....	101
ภาคผนวก ข.....	107
ภาคผนวก ค.....	123
ประวัติผู้วิจัย.....	124

สารบัญตาราง

ตารางที่ .	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของสามีและสตรีที่คลอดบุตร จำแนกตาม ปัจจัยทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม.....	46
2 จำนวนและร้อยละของสามีและสตรีที่คลอดบุตร จำแนกตาม ปัจจัยอื่น ๆ เกี่ยวกับชีวิตสมรส.....	50
3 จำนวนและร้อยละของสตรีที่คลอดบุตร จำแนกตาม ระดับ การมีส่วนร่วมของสามีในการดูแลครรภ์และคลอด.....	51
4 คะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสามีในการดูแลครรภ์ระหว่าง ตั้งครรภ์และคลอด จำแนกตามปัจจัยทางประชากร.....	56
5 คะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสามีในการดูแลครรภ์ระหว่าง ตั้งครรภ์และคลอด จำแนกตามปัจจัยทางเศรษฐกิจ.....	58
6 คะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสามีในการดูแลครรภ์ระหว่าง ตั้งครรภ์และคลอด จำแนกตามปัจจัยทางสังคม.....	60
7 คะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสามีในการดูแลครรภ์ระหว่าง ตั้งครรภ์และคลอด จำแนกตามปัจจัยอื่น ๆ เกี่ยวกับชีวิตสมรส.....	61
8 สหสัมพันธ์ตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้วัดการมีส่วนร่วมของสามีในการดูแล ครรภ์ระหว่างตั้งครรภ์และคลอด.....	72
9 การวิเคราะห์จำแนกพหุ (MCA) การมีส่วนร่วมของสามีในการดูแล ครรภ์ระหว่างตั้งครรภ์และคลอด จำแนกตาม ลำดับที่ของการตั้งครรภ์ อาชีพสามี รายได้สามี รายได้ภรรยา ระดับการศึกษาสามี และ ปัจจัยอื่น ๆ เกี่ยวกับชีวิตสมรส.....	73
10 สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการมีส่วนร่วมของสามี ในการดูแลครรภ์ระหว่างตั้งครรภ์และคลอด ด้วยวิธีวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (ONE-way ANOVA).....	85
11 สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการมีส่วนร่วมของสามี ในการดูแลครรภ์ระหว่างตั้งครรภ์และคลอด ด้วยวิธีวิเคราะห์ จำแนกพหุ (MCA).....	86

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

- 12 สหสัมพันธ์ตัวแปรต่างๆ ที่ใช้วัดการมีส่วนร่วมของสามีในการดูแล
ภรรยาระหว่างตั้งครรภ์และคลอด.....123

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	ความสัมพันธ์ระหว่างคู่บทบาท.....	8
2	กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	32